

**Euroopan unionin
neuvosto**

**Bryssel, 6. kesäkuuta 2019
(OR. en)**

10011/19

**ATO 65
RECH 321
SAN 292**

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea (Coreper II) / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	9437/19 ATO 56 RECH 271 SAN 256
Asia:	Muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitetut ydin- ja säteilyteknologiat ja niiden sovellukset
	– Neuvoston päätelmät (6. kesäkuuta 2019)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä oikeus- ja sisäasioiden neuvoston 6. kesäkuuta 2019 hyväksymät neuvoston päätelmät muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitetuista ydin- ja säteilyteknologioista ja niiden sovelluksista.

NEUVOSTON PÄÄTELMÄT

muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitetuista ydin- ja säteilyteknologioista ja niiden sovelluksista

Euroopan unionin neuvosto panee merkille seuraavaa:

- Ydin- ja säteilyteknologioilla on merkittävä rooli ydinenergia-alan ulkopuolella sellaisilla keskeisillä aloilla kuin lääketiede, teollisuus, tutkimus ja ympäristö, jotka tarjoavat lukuisia etuja EU:n kansalaisille. Neuvosto on TIETOINEN siitä, että ydintutkimuksella voidaan edistää merkittävästi yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamista.
- Euratom-lainsäädäntö edellyttää, että ydin- ja säteilyteknologioiden käyttö muuhun kuin energiantuotantoon on asianmukaisesti perusteltua, että väestön, potilaiden ja henkilöstön säteilysuojelu on asianmukaisesti optimoitu ja että muusta kuin energiantuotannosta syntyvä radioaktiivinen jäte ja käytetty polttoaine hävitetään turvallisesti.
- Neuvosto antoi vuonna 2009¹, 2010² ja 2012³ päätelmät lääketieteelliseen käyttöön tarkoitettujen radioisotooppien toimitusvarmuudesta Euroopan unionissa. Se PANEE MERKILLE Euratomin hankintakeskuksen vuoden 2015 kertomuksen sekä puheenjohtajavaltion samasta aiheesta vuonna 2016 laatiman asiakirjan⁴.
- Lääketieteellisten radioisotooppien toimitusvarmuutta käsittelevä eurooppalainen seurantakeskus on valvonut vuodesta 2012 alkaen lääketieteellisten radioisotooppien saatavuutta yleensä ja reaktorien ohjelmien koordinoitua erityisesti sekä auttanut merkittävästi vähentämään lääketieteellisten radioisotooppinen vakavaa puutetta EU:ssa.
- Euratomin hankintakeskuksella on merkittävä rooli sen varmistamisessa, että saatavilla on riittävästi lähtöaineita tutkimusreaktoreiden polttoaineita ja lääketieteellisten radioisotooppien tuotannon edellyttämiä kohtioita varten. Neuvosto PANEE MERKILLE tarkistetun kertomuksen⁵ sen varmistamisesta, että EU:ssa on saatavilla 19,75 prosenttiin rikastettua uraanipolttoainetta tutkimusreaktoreita ja lääketieteellisten radioisotooppien tuotantoa varten.

¹ 17025/09

² 16358/10

³ 17453/12

⁴ 8403/16

⁵ http://ec.europa.eu/euratom/docs/ESA_HALEU_report_2019.pdf

- Useat jäsenvaltiot ovat viime aikoina edistyneet korkearikasteisen uraanin (HEU) muuntamisessa matalarikasteiseksi (LEU) High-Assay-uraaniksi⁶, minkä ansiosta voidaan lisätä radioisotooppien tuotantokapasiteettia ja käynnistää tai edistää uusia tuotantolaitoksia ja tutkimusreaktoreita sekä vaihtoehtoisia teknologioita koskevia hankkeita.
- Lähtöaineiden tuotanto lääketieteellisten radioisotooppinen toimitusketjua varten on tärkeää, jotta voidaan parantaa EU:n toimitusketjun häiriönkestävyyttä ja vähentää riippuvuutta ulkomaisista toimijoista.
- Neuvoston vuonna 2015⁷ antamissa päätelmissä ionisoivalle säteilylle altistavan lääketieteellisen kuvantamisen oikeutuksesta kehoitettiin tehostamaan useilla aloilla neuvoston direktiivin 2013/59/Euratom⁸ täytäntöönpanoa.
- Komissio järjesti 20.–21. maaliskuuta 2018 konferenssin, joka käsitteli yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamista ydin- ja säteilyteknologian lääketieteellisten, teollisten ja tutkimussovellusten edistämisen avulla, ja 7. helmikuuta 2019 Brysselissä teknisen työpajan lääketieteellisten radioisotooppien tulevaisuudesta. Ydin- ja säteilyteknologian lääketieteellisistä, teollisista ja tutkimussovelluksista tehtiin eurooppalainen tutkimus⁹.
- Muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitetuilla ydin- ja säteilyteknologioilla on kansainvälisesti tunnustettu rooli Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamisessa, ja asiaan liittyvien toimien merkitystä sekä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) aktiivista roolia on nimenomaisesti painotettu seitsemässä YK:n kestävän kehityksen tavoitteessa tuettaessa muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitettuja ydin- ja säteilyteknologioita käyttäviä maita kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa.

⁶ High-Assay LEU (HALEU): uraani, joka on rikastettu 5–20-prosenttiseksi uraani-235:ksi. Käytännössä 19,75 prosentin rikastusta käytetään tutkimusreaktoreiden HALEU-polttoaineissa ja kohtioissa radioisotooppien tuotantoa varten.

⁷ 14617/15

⁸ Neuvoston direktiivi 2013/59/Euratom, annettu 5 päivänä joulukuuta 2013, turvallisuutta koskevien perusnormien vahvistamisesta ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta suojelemiseksi ja direktiivien 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ja 2003/122/Euratom kumoamisesta (EUVL L 13, 17.1.2014, s. 1–73).

⁹ <https://ec.europa.eu/energy/en/studies/european-study-medical-industrial-and-research-applications-nuclear-and-radiation-technology>

1. ON TYYTYVÄINEN komission valmistelutyöhön, jonka tavoitteena on laatia ydin- ja säteilyteknologian lääketieteellisiä, teollisia ja tutkimussovelluksia koskeva strateginen ohjelma (SAMIRA).
2. KOROSTAA, että komission käynnistämät tutkimukset on tärkeää saattaa päätökseen, jotta voidaan lisätä lääketieteellisten radioisotooppien EU:n markkinoita koskevaa tietämystä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa¹⁰.
3. KEHOTTA komissiota tukemaan tutkimusta aiheista, jotka liittyvät muihin kuin energiantuotantoon tarkoitettuihin ydin- ja säteilyteknologioiden sovelluksiin ja joita ovat muun muassa ionisoivan säteilyn lääketieteelliset sovellukset, aiempaa paremmat polttoaineet lääkinnällisten radioisotooppien tuotantoa varten sekä EU:n tutkimusreaktoreiden optimaalinen käyttö, ja KOROSTAA, että on tärkeää laatia oikea-aikaisesti etenemissuunnitelma lääketieteellisiä sovelluksia koskevaa tutkimusta¹¹ varten.
4. KANNATTAA lääketieteellisten radioisotooppien tuotantoketjun jatkuvaa valvontaa lääketieteellisten radioisotooppien toimitusvarmuutta käsittelevän eurooppalaisen seurantakeskuksen toimesta sekä Euratomin hankintaviraston pyrkimyksiä ja toimia lähtöaineiden saatavuuden varmistamiseksi.
5. KEHOTTA komissiota laatimaan toimintasuunnitelman, jossa painotetaan erityisesti prioriteettialoja ja esitetään näillä aloilla toteutettavia erityisiä toimia. Toimintasuunnitelman tavoitteena olisi erityisesti oltava lääketieteelliseen käyttöön tarkoitettujen radioisotooppien saatavuuden varmistaminen EU:ssa, potilaiden ja henkilöstön säteilysuojelun ja -turvallisuuden parantaminen EU:ssa direktiivissä 2013/59/Euratom^[...] asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä radioisotooppien, radioaktiivisten lääkkeiden ja ionisoivan säteilyn lääketieteellisiin sovelluksiin liittyvän innovoinnin edistäminen.

¹⁰ Yhteisen tutkimuskeskuksen SMeR-tutkimukset, vuonna 2018 päätökseen saatettu SMeR-1 diagnostisista radioisotoopeista ja vuonna 2019 käynnistettävä SMeR-2 terapeuttisista radioisotoopeista.

¹¹ KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS, annettu 14.12.2018, neuvoston asetuksen (Euratom) 2018/1563 puitteissa toteutettavien epäsuorien toimien rahoituksesta ja vuosien 2019–2020 työohjelman hyväksymisestä.

6. KOROSTAA, että ydin- ja säteilytutkimusta ja -teknologiaa sekä niiden sovelluksia hyödynnetään monenlaisiin sosioekonomisiin tarpeisiin vastaamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa sellaisilla aloilla kuin lääketiede, ruoka ja maatalous, ympäristö, teollisuus, materiaalit, avaruus ja kulttuuriperintö, ja TOTEAA, että kaikki jäsenvaltiot hyötyvät säteily- ja ydinteknologioiden soveltamisesta edellä mainituilla aloilla.
7. PAINOTTAA eurooppalaisten ydintutkimusreaktoreiden ja -laitosten merkittävää roolia kehitettäessä muita kuin energiantuotantoon tarkoitettuja ydin- ja säteilyteknologioiden sovelluksia ja KOROSTAA, että polttoaineen saannin varmistaminen ja turvallisten ja kestävien ratkaisujen toteuttaminen kyseisistä reaktoreista ja laitoksista peräisin olevien käytettyjen polttoaineiden ja radioaktiivisen jätteen käsittelyä varten ovat jäsenvaltioiden ja luvanhaltijoiden tärkeitä tehtäviä.
8. KEHOTTA komissiota yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tiedottamaan erilaisten, muiden kuin energiantuotantoon tarkoitettujen ydin- ja säteilyteknologioiden sovellusten hyödyistä ja riskeistä.
9. PAINOTTAA, että on tärkeää edelleen tehostaa jäsenvaltioiden valmiuksien kehittämistä, erityisesti muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitettujen ydin- ja säteilytutkimuksen ja -teknologian sekä niiden sovellusten aloilla toteutettavien alueidenvälisten, alueellisten ja kansallisten koulutuskurssien ja muiden toimien avulla.
10. KEHOTTA komissiota ja jäsenvaltioita jatkossakin vastaamaan nimettyihin ensisijaisiin tarpeisiin ja vaatimuksiin muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitettujen ydin- ja säteilytutkimuksen ja -teknologian sekä niiden sovellusten aloilla.
11. KANNUSTAA komissiota ja jäsenvaltioita jatkamaan muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitettujen ydin- ja säteilyteknologioiden käyttöön liittyvää työtä yhteistyössä IAEA:n¹² ja muiden keskeisten kansainvälisten järjestöjen, kuten FAO:n ja WHO:n, kanssa ja samalla välttämään päällekkäistä työtä, mukaan lukien niiden toimet muuhun kuin energiantuotantoon tarkoitettujen ydin- ja säteilyteknologioiden siirtämiseksi erityisesti kehittyviin maihin, jotta ne voisivat saavuttaa ensisijaiset kehitystavoitteet sellaisilla aloilla kuin terveys ja ravitsemus, ruoka ja maatalous, vesi sekä ympäristö- ja teollisuussovellukset.

¹² IAEA:n ja EY:n ydinalan sovelluksia koskevat käytännön järjestelyt, allekirjoitettu vuonna 2017.